

Dluhová problematika

Daniel Bartoň

Univerzita Karlova
Evangelická teologická fakulta

Základy práva, 24. dubna 2017

Dluhová problematika

Civilněprocesní instituty, které mají vliv na zadlužení

Oddlužení

Jaké smlouvy jsou využívány k poskytnutí peněz

- ▶ **Výpůjčka** – půjčitel přenechává vypůjčiteli nezuživatelnou věc a zavazuje se mu umožnit její *bezplatné* dočasné užívání
- ▶ **Zápůjčka** – zapůjčitel přenechává vydlužiteli zastupitelnou věc tak, aby ji užil podle libosti a po čase vrátil věc stejného druhu – lze sjednat úroky
- ▶ **Úvěr** – úvěrující se zavazuje, že úvěrovanému poskytne na jeho požádání a v jeho prospěch peněžní prostředky do určité částky, a úvěrovaný se zavazuje poskytnuté peněžní prostředky vrátit a zaplatit úroky

Poskytovatelé úvěrů a zápůjček

- ▶ Banky
- ▶ Nebankovní instituce
- ▶ Lichváři a jim podobná individua

Nejčastější úvěrové produkty

- ▶ Spotřebitelské úvěry
- ▶ Hypoteční úvěry
- ▶ Kontokorenty
- ▶ Kreditní karty
- ▶ Prodej na splátky

- ▶ Rozhodování o žalobě na zaplacení peněžní částky bez meritorního přezkumu a ústního jednání
- ▶ Žalovanému se do vlastních rukou (bez možnosti náhradního doručení) doručuje platební rozkaz, který získá účinky pravomocného rozsudku, pokud proti němu není v relativně krátké lhůtě podán odpor
- ▶ Pokud je proti platebnímu rozkazu podán odpor, nastupuje standardní civilní řízení
- ▶ Rozlišujeme:
 - ▶ **Běžný platební rozkaz**
 - ▶ **Elektronický platební rozkaz** – žalovaná částka do 1 miliónu Kč, 15denní lhůta pro podání odporu
 - ▶ **Evropský platební rozkaz** – přeshraniční případy (EU kromě Dánska), 30denní lhůta pro podání odporu
 - ▶ **Směnečný a šekový platební rozkaz** – na základě předložení prvopisu směnky/šeku, 15denní lhůta pro podání námitek

Směnky

- ▶ Cenný papír dávající majiteli směnky nesporné právo požadovat ve stanovenou dobu na stanoveném místě stanovenou částku
- ▶ Slouží především k placení, úvěrování a zajištění
- ▶ Má abstraktní charakter – důvody jejího vystavení nehrají prakticky žádnou roli

Rozhodčí řízení

- ▶ Způsob mimosoudního řešení sporů nezávislími a nestrannými rozhodci
- ▶ Pravomoc rozhodců zakládá rozhodčí smlouva, která má většinou podobu *rozhodčí doložky* ve smlouvě
- ▶ Pravidla rozhodčího řízení vyplývají z rozhodčí smlouvy, zákona č. 216/1994 Sb., příp. z pravidel stálého rozhodčího soudu
- ▶ Rychlejší, jednodušší, levnější, neveřejné – vhodné především pro profesionály (podnikatele)
- ▶ Zrušení rozhodčího nálezu soudem je možné jen ve výjimečných případech (např. neplatná rozhodčí smlouva, procesní pochybení, rozhodnutí sporu ze spotřebitelské smlouvy v rozporu s právními předpisy stanovenými na ochranu spotřebitele nebo ve zjevném rozporu s dobrými mravy nebo veřejným pořádkem)

Náhrada nákladů řízení

- ▶ Účastníkům řízení soud přiznává náhradu účelně vynaložených nákladů dle míry úspěchu ve věci (§ 142 a násl. o.s.ř.)
- ▶ Náhrada nákladů nemusí být přiznána, pokud jsou zde důvody hodné zvláštního zřetele (§ 150 o.s.ř.)
- ▶ Účelně vynaloženými náklady jsou téměř vždy náklady na právní zastoupení advokátem, které se vypočítají dle vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., advokátní tarif (odměna + paušál za každý úkon právní služby)

Výkon rozhodnutí (exekuce)

- ▶ Exekuce představuje nucený výkon exekučního titulu
- ▶ Výkon rozhodnutí mohou provádět *soudní vykonavatelé* nebo *soudní exekutoři*
- ▶ **Exekučním titulem je**
 - ▶ vykonatelné rozhodnutí soudu, exekutora, orgánu činného v trestním řízení nebo jiného orgánu veřejné moci (kromě rozhodnutí ve věcech správních a daňových)
 - ▶ vykonatelný rozhodčí nález
 - ▶ notářský zápis se svolením k vykonanosti
 - ▶ soudem schválený smír
- ▶ Odměny a náhrady exekutorů se řídí vyhláškou Ministerstva spravedlnosti ČR č. 330/2001 Sb.

- ▶ Jeden ze způsobů řešení (hrozícího) úpadku, kdy jsou dlužníkovy dluhy sjednoceny, zajištění věřitelé jsou uspokojeni zcela, nezajištění do jimi schválené výše a zbytek dluhů může být dlužníkovi odpuštěn
- ▶ **Úpadek** – více věřitelů, peněžní závazky více než 30 dnů po splatnosti, neschopnost plnit své peněžité závazky
- ▶ Oddlužení může (až na výjimky) navrhnout pouze dlužník, který nemá dluhy z podnikání
- ▶ Součástí návrhu na povolení oddlužení by měly být:
 - ▶ příjmy za poslední 3 roky a očekávané příjmy v následujících 5 letech
 - ▶ seznam majetku a závazků
 - ▶ návrh způsobu oddlužení (zpeněžení majetkové podstaty nebo plnění dle splátkového kalendáře na dobu 5 let)

Oddlužení II

- ▶ Oddlužení není možné povolit, pokud by nezajištění věřitelé obdrželi méně než 30 % hodnoty jejich pohledávek nebo pokud je návrhem sledován nepoctivý záměr
- ▶ Pokud dlužník splní řádně a včas všechny povinnosti podle schváleného způsobu oddlužení, vydá insolvenční soud na návrh dlužníka usnesení, jímž ho osvobodí od placení pohledávek, zahrnutých do oddlužení, v rozsahu, v němž dosud nebyly uspokojeny

Prameny a literatura

- ▶ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- ▶ Zákon č. 191/1950 Sb., zákon směnečný a šekový
- ▶ Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
- ▶ Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů
- ▶ Zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád
- ▶ Zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích
- ▶ Zákon č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon
- ▶ Vyhláška Ministerstva spravedlnosti ČR č. 177/1996 Sb., advokátní tarif
- ▶ Vyhláška Ministerstva spravedlnosti ČR č. 330/2001 Sb.

- ▶ Dotazy
- ▶ **Korespondenční úkol:** napište návrh na vydání (elektronického) platebního rozkazu na zaplacení 9.000,- Kč, které jste dne 1. února 2016 půjčili kamarádce, ale ta je dodnes nevrátila, ačkoliv tak měla učinit do konce roku 2016